

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATAREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA nr. 711 din 23.11.2022

Dosar nr.: 777/2021

Petiția nr.: 7209/27.09.2021

Petent:

Reclamată:, director al Colegiului Național de Muzică "George Enescu"

Obiect: Petentul reclamă o posibilă faptă de discriminare prin refuzul primirii copilului cu autism și cu alergii la grupa mijlocie de grădiniță a Colegiului Național de Muzică "George Enescu".

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

Numele și domiciliul procedural ales al petentului

1.

Numele, sediul și domiciliul procedural ales al părții reclamate

2. **director al Colegiului Național de Muzică "George Enescu"**, cu sediul în mun. București, str. General Gheorghe Manu, nr. 30, sector 1.

II. Procedura de citare

3. Prin rezoluția nr. **32/20.10.2021**, a fost dispusă procedura de investigație la sediul Colegiului Național de Muzică "George Enescu", în vederea clarificării aspectelor sesizate prin petiție.

4. Prin adresa nr. **28774/17.11.2021**, a fost comunicat părții reclamate faptul că o echipă de investigație a C.N.C.D. se va deplasa la sediul Colegiului Național de Muzică "George Enescu", în data de 25.11.2021, în vederea soluționării sesizării petentului.

5. Prin adresa nr. **28772/17.11.2021** au fost mandatați dl. Valeriu Solomon, în calitate de consilier juridic în cadrul C.N.C.D. și dl. Hrista Vanghele Gana, în calitate de consilier juridic în cadrul C.N.C.D. să efectueze toate lucrările de specialitate, în data de 25.11.2021 la sediul reclamatei.

6. În vederea soluționării sesizării înregistrate și pentru atingerea obiectivelor controlului, echipa de investigație a C.N.C.D. a formulat raportul nr. **42/2021**.

7. Prin adresele nr. **338/14.01.2021**, s-a realizat citarea părților în conformitate cu măsurile dispuse având în vedere contextul evoluției situației epidemiologice determinate de răspândirea coronavirusului SARS-CoV-2, cu solicitarea de a fi transmise completări la petiție, respectiv punctul de vedere în scris (precum și orice alte

acte sau dovezi), soluționarea speței urmând a se face în lipsă, odată cu exprimarea acordului părților din dosar, în termenul dat.

8. Prin adresa nr. **928/07.02.2022**, petentul a menționat că ar dori ca audierea să se facă online, din cauza stării de urgență, însă prin răspunsul formulat în data de 10.05.2022 acesta își exprimă expres acordul ca soluționarea dosarului să fie făcută în lipsa părților.

9. Prin adresa nr. **3325/11.05.2022**, au fost comunicate reclamatei notele scrise formulate de petent, împreună cu anexele și, totodată, reclamata a fost informată că are posibilitatea de a formula concluzii scrise, în termen de 7 zile de la primirea prezentei adrese.

III. Susținerile părților

Susținerile petentului

10. Prin adresa nr. **7209/27.09.2021**, petentul reclamă o posibilă faptă de discriminare din cauza refuzului primirii copilului cu autism la grupa mijlocie de grădiniță a Colegiului Național de Muzică "George Enescu".

11. Astfel, petentul solicită constatarea și sancționarea faptei prevăzute de art. 2 din OG nr. 137/2000, atât cu amendă contravențională, cât și cu obligarea părții reclamate să publice, în mass-media, un rezumat al hotărârii adoptate.

12. În fapt, la începutul lunii august, la recomandarea psihiatrului, petentul a depus dosarul de înscriere pentru grupa mijlocie de grădiniță a Colegiului Național de Muzică "George Enescu" pentru fiica dumnealui. La dosar a fost atașat și certificatul de handicap al acesteia, care atestă că fetița are o tulburare din spectrul autist și, totodată, că nu are ultimul segment de la mâna dreaptă.

13. Ulterior, petentul susține că soția lui a fost sunată și anunțată că dosarul a fost acceptat și, astfel, amândoi au fost adăugați pe grupul de whatsapp intitulat "Grupa Mijlocie" unde au fost invitați la deschiderea noului an școlar, pe data de 13.09.2021.

14. La deschiderea noului an școlar, fetița a fost însoțită de soția petentului iar, la final, doamna educatoare i-a transmis soției că trebuie să ia legătura cu doamna director întrucât lipsește un document din dosar.

15. În data de 14.09.2021, petentul susține că soția lui s-a întâlnit cu doamna director care i-a prezentat mai multe motive pentru a retrage copilul de la grădiniță și, din cauza faptului că nu a reușit să o convingă, i-a spus direct că fetița nu este acceptată și ar fi mai bine să o retragă.

16. Soția petentului a apreciat comportamentul doamnei director ca fiind discriminatoriu și i-a solicitat acesteia în scris acest lucru, doamna director solicitând la rândul ei o cerere scrisă la care va răspunde conform discuției purtate.

17. Astfel, petentul a solicitat prin e-mail să i se elibereze o adeverință care să ateste eliminarea copilului pe motivul neacceptării copiilor cu autism.

18. Totodată, petentul susține că, atât el, cât și soția, au fost eliminați de pe grupul de whatsapp la aproximativ o oră după formularea e-mailului.

19. În data de 20.09.2021, petentul susține că a mai trimis un e-mail cu titlu de amintire, însă nu a primit nici de această dată un răspuns.

20. În drept, petentul își întemeiază sesizarea pe prevederile art. 2 din OG nr. 137/2000.

21. Petentul depune la dosar capturi de ecran de pe telefonul mobil care arată

eliminarea sa și a soției din grupul de whatsapp.

22. Prin adresa nr. **9442/14.12.2021**, petentul solicită un răspuns și clarificări cu privire la sesizarea formulată.

23. Petentul a formulat adresa nr. **928/07.02.2022**, prin care și-a manifestat în mod expres voința ca soluționarea sesizării să fie făcută în prezența părților, în cadrul unei audieri online.

24. Totodată, prin adresa nr. **1117/14.02.2022**, petentul susține că s-a simțit ofensat de răspunsul reclamatei prin care susține că el și soția dumnealui au tăinuit diagnosticul de autism al fetiței.

25. Petentul susține că nu ar fi trimis niciodată copilul la grădiniță fără a informa în prealabil despre nevoile sale și fără recomandarea psihologului de a integra fetița în colectivitate, în detrimentul reducerii orelor de terapie.

26. În același timp, petentul informează că situația fetiței a fost expusă de la bun început, ba mai mult, de la centrul de terapie urma a contracta și un însoțitor pentru ce-l puțin o lună, lucru care nu s-a mai întâmplat având în vedere evoluția situației.

27. Petentul menționează că soția dumnealui prezentase la secretariat toate actele necesare pentru înscriere, însă doamna secretar a selectat doar documentele pe care le-a considerat necesare, păstrând din dosarul de handicap numai prima pagină pe care se putea observa cu ușurință specificația "handicap grav cu asistent personal".

28. Ulterior, petentul și soția au fost contactați telefonic pentru a li se confirma înscrierea, de unde au concluzionat că dosarul mai trebuia completat numai cu o adeverință de intrare în colectivitate de la medicul de familie, care urma să fie comunicată în prima zi de grădiniță.

29. La întâlnirea cu părinții, petentul susține că soția a discutat cu doamna educatoare despre starea fetiței, despre alergii și despre faptul că în ghiozdanul fetiței se află mereu picături Zyrtec, care pot să fie administrate în cazul în care apare o reacție alergică, dar și un dispozitiv EpiPen, un autoinjector de adrenalină.

30. În consecință, petentul nu a solicitat ca grădinița să fie dotată cu un anumit medicament și nu a considerat că fetița va fi supusă unui risc mai ales în contextul în care nu ar fi rămas și la masă.

31. În ceea ce privește excluderea de pe grupul de whatsapp, petentul apreciază că răspunsul doamnei director conține afirmații ilogice și neadevăruri. Dumnealui susține că a luat legătura și cu alți părinți eliminați de pe grup și că și în cazul lor copiii au fost retrași de la grădiniță.

32. Totodată, petentul susține că în urma discuției cu un alt părinte a realizat că grupul de whatsapp nu a fost șters, așa cum a afirmat doamna director.

33. Petentul menționează că soția dumnealui a discutat telefonic cu doamna director, care a avut o atitudine sfidătoare și a susținut că fetița nu este bine-venită la această grădiniță printre copii tipici fără acordul celorlalți părinți, deși în cadrul instituției se află și alți copii cu CES.

34. Referitor la afirmația doamnei director prin care a susținut că a aflat de problema de autism a fetiței de la inspectorii C.N.C.D., petentul consideră că este nefondată, întrucât în email-urile trimise către grădiniță s-a stipulat clar sintagma: "tulburare din spectru autism cu însoțitor".

35. Petentul depune la dosar și alte capturi de ecran de pe telefonul mobil, în susținerea

celor afirmate.

36. Prin adresa nr. **1118/14.02.2022**, petentul depune la dosar o serie de capturi de ecran dintre soția sa și doamna director, în care soția a menționat problemele de autism ale fetei.

37. Petentul a formulat adresa nr. **3215/06.05.2022**, prin care a solicitat să îi fie comunicat stadiul în care se află dosarul, în vederea pregătirii sale pentru audieri.

38. În data de 10.05.2022, petentul și-a exprimat expres acordul prin e-mail pentru ca soluționarea dosarului să fie făcută în lipsa părților, considerând că probele depuse sunt edificatoare.

Sușinerile părții reclamate

39. Prin adresa nr. **8961/25.11.2021**, reclamata a formulat punct de vedere, considerând că acuzațiile aduse sunt nejustificate, nedrepte și grave, atât la adresa conducerii, cât și a tuturor reprezentanților Colegiului Național de Muzică "George Enescu".

40. În fapt, reclamata susține că la solicitarea înscrierii preșcolarului, din data 25.08.2021, prin depunerea unei cereri de înscriere de către mama minorei, instituția a răspuns prin acceptarea sa. Odată cu depunerea documentelor, mama a menționat că fetița are o deficiență fizică și că doar din această cauză va depune și un certificat de handicap. La dosar au fost depuse următoarele documente: cerere de înscriere, copie după buletinul ambilor părinți, certificatul de naștere al copilului și copie a certificatului de încadrare în gradul de handicap, în care nu era specificat diagnosticul.

41. Conform reclamatei, la ședința cu părinții, mama preșcolarului a venit la educatoare cu un medicament pe care dorea ca aceasta să îl administreze copilului, declarând că fiica sa are alergii severe la anumite produse alimentare, iar în lipsa medicamentelor poate să survină decesul, dacă nu îi este acordat rapid primul ajutor și nu îi este administrată injecția cu adrenalină.

42. Având în vedere că grădinița nu avea în dotarea sa injecția cu adrenalină, doamna director a solicitat mamei documentele medicale care fac dovada alergiei pentru a face mai departe demersurile necesare și anume dotarea cu această injecție și un cadru medical.

43. Reclamata precizează că la unitatea sa vine zilnic o asistentă medicală pentru realizarea triajului, care stă până la ora 09:00, astfel că într-o situație de criză nu ar exista personal de specialitate.

44. Reclamata susține că, la momentul verificării dosarului de înscriere, s-a constatat că lipsesc următoarele documente: fișa medicală, certificatul medical tip A5 de la medicul neuropshiatru și medicul specialist, certificatul de orientare școlară și profesională pentru copiii cu cerințe educative speciale, eliberat de CJRAE/CMBRAE. Despre necesitatea depunerii acestor documente, părinții ar fi fost informați la înscriere, când au primit și un extras din *Regulamentul de ordine interioară*, care prevedea acest lucru.

45. Totodată, la întâlnirea mamei cu reclamata, au fost solicitate documentele necesare pentru luare măsurilor de sprijin pentru situația prezentată, deși la această dată nu se știa de existența diagnosticului de autism, deoarece părinții nu ar fi atașat niciun document care să ateste acest fapt.

46. Referitor la afirmația în care petentul a susținut că a trimis o cerere scrisă,

reclamata susține că o astfel de solicitare nu a fost transmisă și că, pentru validitatea ei, este nevoie de numele și prenumele părintelui, CNP, grupa la care este înscris copilul și ce anume doresc părinții să i se ofere.

47. În același timp, reclamata afirmă că grupul de whatsapp nu face parte din fișa postului sau obligativitatea unui profesor și că acesta a fost desființat, servind doar la informarea primei ședințe cu părinții.

48. Reclamata arată că la nivelul unității de învățământ, sunt înscriși și alți copii diagnosticați cu autism care au fost sprijiniți din toate punctele de vedere, dar și copii care provin din medii defavorizate.

49. Concluzionând, reclamata susține că pentru buna desfășurare și integrare a tuturor copiilor este nevoie de transparență, colaboare și implicare din partea tuturor participanților.

Constatările echipei de investigație în urma controlului efectuat

50. În urma controlului efectuat la fața locului, a discuțiilor cu persoanele susmenționate și a analizei documentației din dosarul cauzei, echipa de investigație a constatat următoarele:

- *”În cadrul Colegiului Național de Muzică ”George Enescu” învață un număr de 9 elevi cu CES; unul dintre aceștia frecventează cursurile Grupei Mijlocii din cadrul Grădiniței Colegiului, fiind diagnosticat cu autism;*
- *Unitatea de învățământ nu a răspuns la mailurile petentului din data de 15.09.2021 și 20.09.2021 cu privire la situația minorei;*
- *Nu există dovezi că unitatea de învățământ a fost informată de familia, verbal sau în scris, cu privire la diagnosticul de autism al preșcolarului ;*
- *Dosarul de înscriere al preșcolarului este incomplet, din el lipsind o serie de documente medicale, printre care și Certificatul de orientare școlară;*
- *DI. și d-na, părinții lui, au fost excluși de pe grupul de WhatsApp al Grupei Mijlocii în data de 15.09.2021 dar nu au fost singurii părinți excluși;”*

IV. Motivele de fapt și de drept

Cadrul legal aplicabil. Dreptul național și internațional aplicabil / jurisprudența

51. Prevederile legislative relevante în prezenta cauză sunt următoarele:

1. Constituția României:

- **Art. 1 Statul român:** *”(...) (3) România este stat de drept, democratic și social, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile cetățenilor, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme, în spiritul tradițiilor democratice ale poporului român și idealurilor Revoluției din decembrie 1989, și sunt garantate.*
(4) Statul se organizează potrivit principiului separației și echilibrului puterilor - legislativă, executivă și judecătorească – în cadrul democrației constituționale. (...)”
- **Art. 4 Unitatea poporului și egalitatea între cetățeni** *”(...) (2) România este patria comună și indivizibilă a tuturor cetățenilor săi, fără*

deosebire de rasă, de naționalitate, de origine etnică, de limbă, de religie, de sex, de opinie, de apartenență politică, de avere sau de origine socială.”

- **Art. 15 Universalitatea:** ”(1) Cetățenii beneficiază de drepturile și de libertățile consacrate prin Constituție și prin alte legi și au obligațiile prevăzute de acestea.

(2) Legea dispune numai pentru viitor, cu excepția legii penale sau contravenționale mai favorabile.”

- **Art. 16 Egalitatea în drepturi:** ”(1) Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări.

(2) Nimeni nu este mai presus de lege. (...)”

- **Art. 53 Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți**

”(1) Exercițiul unor drepturi sau al unor libertăți poate fi restrâns numai prin lege și numai dacă se impune, după caz, pentru: apărarea securității naționale, a ordinii, a sănătății ori a moralei publice, a drepturilor și a libertăților cetățenilor; desfășurarea instrucției penale; prevenirea consecințelor unei calamități naturale, ale unui dezastru ori ale unui sinistru deosebit de grav.

(2) Restrângerea poate fi dispusă numai dacă este necesară într-o societate democratică. Măsura trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o, să fie aplicată în mod nediscriminatoriu și fără a aduce atingere existenței dreptului sau a libertății.”

2. O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare:

- **Art. 2 alin. 1:** ”Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.”

- **Art. 11 ”(1)** Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, refuzarea accesului unei persoane sau unui grup de persoane la sistemul de educație de stat sau privat, la orice formă, grad și nivel, din cauza apartenenței acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată, respectiv din cauza convingerilor, vârstei, sexului sau orientării sexuale a persoanelor în cauză. (...)”

- **Art. 15 Dreptul la demnitatea personală –** ”Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intră sub incidența legii penale, orice comportament manifestat în public, având

caracter de propagandă naționalist-șovină, de instigare la ură rasială sau națională, ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia.”

Principiile de analiză

52. Curtea Constituțională a statuat în mod constat că „*principiul egalității implică un tratament egal pentru toți cetățenii aflați în situații egale*”. Totodată, Curtea Constituțională a reținut că „*principiul egalității consacrat de art. 16 alin. (1) din Constituție nu presupune uniformitate, așa încât, dacă:*

- *la situații egale trebuie să corespundă un tratament egal,*
- *la situații diferite, tratamentul juridic nu poate fi decât diferit. Egalitatea părților nu exclude, ci chiar implică un tratament juridic diferențiat”.*

53. Prin urmare, se poate vorbi de o posibilă **discriminare directă** în condițiile în care o persoană este tratată în mod nefavorabil, prin comparație cu modul în care au fost sau ar fi tratate alte persoane aflate într-o situație similară, iar motivul acestui tratament îl constituie o caracteristică concretă a acestora, care se încadrează în categoria „*criteriului protejat*”.

54. Pentru existența discriminării directe trebuie îndeplinite cumulativ următoarele **condiții**:

- existența unui tratament diferențiat manifestat prin: orice deosebire, excludere, restricție sau preferință;
- existența unui criteriu de discriminare;
- existența unui raport de cauzalitate între criteriul de discriminare și tratamentul diferențiat;
- tratamentul diferențiat trebuie să aibă ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea folosinței sau exercitării în condiții de egalitate a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a unui drept recunoscut de lege;
- existența unor persoane sau situații aflate în poziții comparabile.

Aplicarea principiilor la spetă

55. În fapt, Colegiul director este chemat să se pronunțe asupra posibilei discriminări prin conduita părții reclamate prin administratorul grădiniței prin refuzul primirii copilului cu autism la grupa mijlocie de grădiniță a Colegiului Național de Muzică ”George Enescu”.

56. Luând în considerare actele de la dosarul cauzei, Colegiul director reține următoarele aspecte:

- petenții au depus în data de 25.08.2021 cererea de înscriere pentru fata acestora (nr. 2640), la care era atașat certificatul de încadrare în grad de handicap grav, cu însoțitor (584/25.09.2020) – dosarul a fost acceptat, fapt pentru care a fost creat grupul de părinți.

- În data de 10.09.2021 a avut loc ședința cu părinții la care a fost prezentă și petenta (mama fetei) care a comunicat educatoarei că fetița are o alergie care necesită administrarea unei injecții la nevoie.
- În data de 11.09.2021, petenta (mama fetei) a contactat directoarea Grădiniței pentru a stabili o întâlnire în vederea discutării situației minorei. În urma întâlnirii stabilită pentru data de 14.09.2021, petenta ar fi fost sfătuită să-și retragă copilul (nu există probe în acest sens la dosar).
- Prin adresa nr. 1118/14.02.2022, conform capturilor de ecran dintre petentă (mama fetei) și reclamată, în discuția purtată pe WhatsApp în data de 11.09.2021, a fost făcută mențiunea explicită despre problemele de autism ale fetei, respectiv despre însoțitorul minorei care ar fi putut fi prezent la orele de curs cu minora.
- În data de 15.09.2021, ambii părinți au fost scoși din grupul de whatsapp, fiindu-le transmis faptul că acel grup a fost închis, fapt care s-a dovedit a fi neadevărat, astfel cum au confirmat și alți părinți cu care a luat legătura petentul ulterior (anexele la notele scrise cu nr. 1117/14.02.2022).
- la nivelul unității de învățământ Colegiul Național de Muzică "George Enescu", conform tabelului furnizat de reclamat, sunt înscriși și copii cu nevoi educaționale speciale (CES), dintre care, la nivelul grădiniței, 1 copil cu tulburare de spectru autism 349 F 84.0.

57. În drept, coroborat actului normativ care reglementează prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare precum și atribuțiile și domeniul de activitate al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, Colegiul director trebuie să analizeze în ce măsură obiectul petiției este de natură să cadă sub incidența prevederilor O.G. nr. 137/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

58. Astfel, Colegiul analizează în strânsă legătură în ce măsură obiectul unei petiții întrunește, în prima instanță, elementele art. 2 al O.G. nr.137/2000, republicată, cuprins în Capitolul I „Principii și definiții” al Ordonanței și subsecvent, elementele faptelor prevăzute și sancționate contravențional în Capitolul II „Dispoziții Speciale”, Secțiunea I-VI din Ordonanță. În măsura în care se reține întrunirea elementelor discriminării, așa cum este definită în art. 2, comportamentul în speță atrage răspunderea contravențională, după caz, în condițiile în care sunt întrunite elementele constitutive ale faptelor contravenționale prevăzute și sancționate de O.G. nr. 137/2000, cu modificările și completările ulterioare, republicată.

59. Concret, Colegiul ia act de faptul că, în prezenta speță se pune în discuție posibila încălcare a dreptului la tratament egal în ceea ce privește respectarea condițiilor de înscriere în instituția de învățământ preșcolar pentru copilul petentului.

60. Pe fond, în strânsă legătură cu aspectele reținute anterior prin prisma sferei de competență instituțională în domeniu, Colegiul director urmează a analiza în ce măsură obiectul petiției întrunește, în prima instanță, elementele constitutive ale unei fapte de discriminare astfel cum este definită de art. 2 al O.G. nr. 137/2000, republicată.

61. De asemenea, Colegiul director se raportează la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (în continuare CEDO) în domeniu prin care s-a stipulat că diferența de tratament devine discriminare atunci când se induce distincții între situații analoge și comparabile fără ca acestea să se bazeze pe o justificare rezonabilă și obiectivă.

Instanța europeană a decis în mod constant că, pentru ca o asemenea încălcare să se producă, „trebuie stabilit că persoane plasate în situații analoage sau comparabile, în materie, beneficiază de un tratament preferențial și că această distincție nu-și găsește nici o justificare obiectivă sau rezonabilă”.

62. CEDO a apreciat prin jurisprudența sa, că statele contractante dispun de o anumită marjă de apreciere pentru a determina dacă și în ce măsură diferențele între situații analoage sau comparabile sunt de natură să justifice distincțiile de tratament juridic aplicate (ex.: **Fredin împotriva Suediei**, 18 februarie 1991; **Hoffman împotriva Austriei**, 23 iunie 1993, **Spadea și Scalabrino împotriva Italiei**, 28 septembrie 1995, **Stubbings și alții împotriva Regatului Unit**, 22 octombrie 1996).

63. Astfel, în situația în care persoana care se consideră discriminată ar stabili o situație de fapt care să permită prezumția existenței unei discriminări directe sau indirecte pe baza unui criteriu interzis, punerea efectivă în aplicare a principiului egalității de tratament ar impune atunci ca sarcina probei să revină persoanei acuzate de discriminare, care ar trebui să dovedească că nu a avut loc o încălcare a principiului menționat. În acest context, reclamatul ar putea contesta existența unei astfel de încălcări, stabilind prin orice mijloc legal, în special că tratamentul aplicat persoanei care se consideră discriminată este justificat de factori obiectivi și străini de orice discriminare pe baza unui criteriu interzis.¹

64. Reținând în coroborare cu speța dedusă spre soluționare definiția discriminării, astfel cum este reglementată de articolul 2 alin. 1 din O.G. nr. 137/2000, Colegiul director se raportează la modul în care sunt întrunite cumulativ elementele constitutive ale art. 2 din O.G. nr. 137/2000. Astfel, pentru a ne situa în domeniul de aplicare al art. 2, alin. 1 *deosebirea, excluderea, restricția sau preferința* trebuie să aibă la bază unul dintre *criteriile* prevăzute de către art. 2, alin. 1 și trebuie să se refere la persoane aflate în *situații comparabile*, dar care sunt tratate în *mod diferit* datorită apartenenței lor la una dintre categoriile prevăzute în textul de lege menționat anterior.

65. Analizând susținerile petentului prin prisma prevederilor art. 1 din O.G. nr. 137/2000 republicată, Colegiul reține că dreptul pe care-l reclamă petentul ca fiind încălcat este cel indicat la art. 1 din O.G. nr. 137/2000, alin. (2) *”Principiul egalității între cetățeni, al excluderii privilegiilor și discriminării sunt garantate în special în exercitarea următoarelor drepturi: (...) e) drepturile economice, sociale și culturale, în special: (...) (v) dreptul la educație și la pregătire profesională;”*

66. În ceea ce privește comparabilitatea, Colegiul director ia act de faptul că petentul se raportează la alți părinți, ai căror copii au fost înscriși.

67. Concret, petentul semnalează conduita reprezentanților grădiniței cu privire la înscrierea copilului său, excluderea de pe grupul de whatsapp intitulat ”Grupa Mijlocie” creat de reprezentanții grădiniței și unde părinții copiilor înscriși au fost invitați la deschiderea noului an școlar, pe data de 13.09.2021.

¹ A se vedea în același sens și jurisprudența Curții Europene de Justiție, cauza Bilka Kaufhaus, par.31; cauza C-33/89 Kowalska [1990] ECR I-2591, par. 16; cauza C-184/89 Nimz [1991] ECR I-297 par. 15; cauza C-109/88 Danfoss [1989] ECR 3199, par. 16; cauza C-127/92, Enderby [1993] ECR 673 par. 16.

68. În ceea ce privește motivația tratamentului discriminatoriu la care a fost supusă minora, Colegiul reține că petentul a indicat drept criteriu de discriminare handicapul fetei și criteriul de boală, prin prisma alergiilor de care suferă.

69. Astfel cum reiese din motivația invocată mai sus, pentru a ne găsi în situația unei fapte de discriminare, tratamentul aplicat pentru două situații comparabile trebuie să fi fost diferit, iar subsecvent, tratamentul diferențiat trebuie să urmărească sau să aibă ca efect restrângerea ori înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale ori a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.

70. Potrivit O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, una dintre condițiile pentru ca o faptă să fie discriminatorie este existența unei legături de cauzalitate între criteriul invocat și fapta sesizată.

71. Colegiul se raportează la apărarea reclamatului asupra aspectului că nu ar fi avut cunoștință de tipul de handicap pe care-l avea minora, fiica petentului, aspect care nu se confirmă, întrucât (astfel cum rezultă din discuția purtată pe WhatsApp în data de 11.09.2021, capturi de ecran atașate notelor scrise cu nr. de înregistrare la C.N.C.D. 1118/14.02.2022), mama minorei a făcut mențiunea explicită despre problemele de autism ale fetei, precum și despre însoțitorul minorei care ar fi putut fi prezent la orele de curs, aspecte asupra cărora reclamata a punctat doar că urma să discute ulterior.

72. Concret, răspunsul reclamatei în discuția purtată pe WhatsApp a fost:

"Vom stabili marți regulile grădiniței. Împeună. Fără însoțitor nu se poate. Iar acum nu avem medic și nici asistentă. Deși am solicitat..."

73. Ulterior, Colegiul ia act de faptul că excluderea părinților minorei de pe grupul de WhatsApp a survenit în data de 15.09.2021 și, chiar dacă nu există probatoriu în sensul evidențierii exacte a discuției purtate de mama fetei cu reclamata, director al Colegiului "George Enescu din data de 14.09.2021 (înregistrare audio-video sau martori), conduita ulterioară din partea reprezentanților instituției de învățământ poate conduce la concluzia unui refuz care nu poate fi argumentat pe baza unor elemente obiective (lipsa unor înscrisuri de la dosarul de înscriere spre exp., astfel cum indică reclamata).

74. În analiza cauzei, Colegiul director se raportează la materialul probator depus de petent la dosar, respectiv, e-mailurile transmise în data de 15.09.2021, 20.09.2021 către conducerea Grădiniței la care nu a primit răspuns (filele 2, 3 la dosar), dialogul purtat de petent cu alți 2 părinți care au fost excluși din grupul de WhatsApp în aceeași zi, 15.09.2021 (filele 55 – 58 la dosar).

75. Astfel, Colegiul constată că în celelalte 2 cazuri evidențiate de petent, relația contractuală în ceea ce privește actul educațional s-a încheiat prin retragerea copiilor în discuție, fiind semnalate nemulțumiri din partea părinților în relația cu reprezentanții grădiniței, în contextul anumitor elemente specifice, cerințe / caracteristici ale copiilor în discuție (intoleranțe alimentare sau întârzieri de vorbire)

76. Prin urmare, Colegiul nu poate reține apărarea reclamatului în sensul în care excluderea petentului și a soției acestuia, părinții minorei în discuție s-a realizat întrucât acest grup ar fi fost desființat, servind doar la informarea primei ședințe cu părinții.

77. În mod cert nu se poate reține că realizarea grupului pe WhatsApp / comunicarea prin acest mijloc ar face parte din fișa postului sau obligativitatea vreunui cadru didactic sau reprezentant al instituției de învățământ, însă excluderea unui părinte fără să existe la momentul respectiv o situație clară cu privire la retragerea sau respingerea dosarului de înscriere a copilului și, de fapt, în lipsa oricărei comunicări oficiale cu privire la aceste aspecte, poate crea premisa unui refuz pe criterii subiective.

78. Având în vedere faptul că respectivul grup de WhatsApp a reprezentat o modalitate de comunicare inițiată și asumată de reprezentanții Grădiniței prin care au fost transmise informații esențiale pentru părinții / aparținătorii copiilor înscriși în anul școlar 2021 – 2022 la Colegiul Național de Muzică "George Enescu", având în vedere însuși titlul acestuia Grupa Mijlocie, Colegiul apreciază că simpla excludere a părinților minorei în discuție, chiar și alături de alți membri ai grupului, creează premisele unui tratament injust care-i pune într-o situație care-i dezavantajează direct, în lipsa unei poziții oficiale și perfect argumentată.

79. Colegiul se bazează în argumentare inclusiv pe susținerea eronată, atât în fața petentului, cât și în fața C.N.C.D. prin apărarea formulată de către reclamat, precum că grupul ar fi fost *"desființat la acel moment, el servind doar pentru comunicarea primei ședințe cu părinții, realizate înaintea începerii anului școlar"*, aspect nesusținut de realitate, având în vedere probele depuse la dosar de petent (filele 42 – 50 la dosar), din care rezultă că grupul a fost activ inclusiv în data de 19.11.2021.

80. Concluzionând, Colegiul director constată că în speța de față a fost îngrădit dreptul la educație al copilului petentului, prin modalitatea abruptă de comunicare cu părinții din partea reprezentanților unității de învățământ sau chiar prin lipsa unei comunicări eficiente, s-au creat premisele unui cadru de excludere motivată de handicapul și boala de care suferă minora.

81. Având în vedere în același timp reacțiile celorlalți părinți din grupul de WhatsApp prin postările acestora (fila 7 la dosar) care semnaleză eventuale probleme apărute în grupă, iar în lipsa unei comunicări oficiale din partea reprezentanților părții reclamate, Colegiul reține crearea unui cadru ostil la adresa petentului și a soției petentului, părinți ai copilului cu cerințe speciale prin prisma dizabilității de care suferă și a bolii determinată de alergii.

82. Colegiul admite faptul că, pentru buna desfășurare a actului instructiv – educativ și pentru ocrotirea sănătății fizice, psihice și morale atât a copilului petentului, dar și a tuturor beneficiarilor direcți ai educației, este nevoie de prezentarea documentelor justificative pentru situația specifică a minorei, în vederea luării tuturor măsurilor care să asigure un climat optim în instituția de învățământ.

82. Însă tocmai în vederea îndeplinirii acestor deziderate se impune o colaborare completă în exercitarea actului educativ, atât din partea reprezentanților copiilor, cât și din partea instituției de învățământ, fapt care nu s-a realizat în cazul de față.

83. Iar atât timp cât din partea instituției de învățământ a lipsit o comunicare eficientă, se poate deduce că excluderea a fost întemeiată pe criteriile indicate de petent, care ar fi presupus măsuri specifice, suplimentare în cazul minorei în discuție.

84. Colegiul reține, în aceeași măsură, demersul părții reclamate către Inspectoratul Școlar al Municipiului București, de a asigura în cadrul instituției de învățământ prezența unui medic școlar și a unei asistente medicale prin solicitarea din 02.02.2021

(fila 25 la dosar), însă nu a oferit argumente temeinice în virtutea principiului inversării sarcinii probei în fața C.N.C.D. care să ofere o justificare rezonabilă care ar fi stat la baza excluderii minorei din grupa mijlocie din care făcea parte la data de 10.09.2021, din cadrul grădiniței Colegiului Național de Muzică "George Enescu".

85. Prin urmare, coroborând toate elementele probatorii ale dosarului și analizând aspectele de mai sus, acțiunea astfel cum a fost formulată și definiția discriminării în conformitate cu art. 2 din O.G. nr. 137/2000, republicată, Colegiul director decide că se întrunesc elementele constitutive ale unei fapte de discriminare potrivit prevederilor O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, în ceea ce privește îngrădirea dreptului la educație și la demnitate, având la bază handicapul minorei și criteriul de boală, prin prisma alergiilor de care suferă.

86. Având în vedere cele reținute mai sus, aspectele sesizate de petent constituie faptă de discriminare potrivit art. 2, alin. 1 coroborat cu art. 11 alin. 1 și art. 15 din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată.

87. În consecință, raportat la fapta de discriminare constatată, Colegiul dispune, cu unanimitate de voturi sancționarea părții reclamate cu amendă contravențională în cuantum de 1000 lei, pe care o consideră disuasivă, efectivă și proporțională cu pericolul social al faptei săvârșite, având în vedere prevederile art. 26 din O.G. nr. 137/2000 "*(1) Contravențiile prevăzute la art. 2 alin. (2), (4), (5) și (7), art. 6-9, art. 10, art. 11 alin. (1), (3) și (6), art. 12, 13, 14 și 15 se sancționează cu amendă de la 1.000 lei la 30.000 lei, dacă discriminarea vizează o persoană fizică, respectiv cu amendă de la 2.000 lei la 100.000 lei, dacă discriminarea vizează un grup de persoane sau o comunitate.*"

88. La stabilirea cuantumului amenzii aplicate au fost avute în vedere următoarele circumstanțe agravante: dreptul încălcat esențial, cu importanța deosebită în dezvoltarea minorei, criteriul de dizabilitate care pune atât copilul, cât și părinții într-o situație dezavantajoasă prin prisma cerințelor speciale de care trebuie să beneficieze.

89. În acest sens, Colegiul director apreciază că aspectele prezentate mai sus prezintă o gravitate sporită, fapt pentru care se justifică aplicarea sancțiunii cu amendă în vederea descurajării unor astfel de comportamente și atitudini.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, republicată, cu unanimitatea membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Constatare conform art. 2 alin. 1 coroborat cu art. 11 alin. 1 și art. 15 din O.G. nr. 137/2000.
2. Sancționarea Colegiului Național George Enescu cu amendă contravențională în cuantum de 1000 lei, având în vedere prevederile art. 26 din O.G. nr. 137/2000;

3. O copie a prezentei hotărâri se va comunica părților.

VI. Modalitatea de plată a amenzii:

Amenda se va achita la **Administrația Sectorului 1 a Finanțelor Publice pentru Persoane Juridice mun. București** (cu sediul în mun. București, str. Caransebeș nr. 1, sector 1), dovada plății se va transmite către C.N.C.D. în termen de 15 zile de la rămânerea definitivă a hotărârii.

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată în termenul legal de 15 zile potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ** la instanța de contencios administrativ.

Membrii Colegiului director prezenți la ședință

ASZTALOS CSABA FERENC – Membru

BABUȘ RADU – Membru

GRAMA HORIA – Membru

JURA CRISTIAN – Membru

MOȚA MARIA – Membru

POPA CLAUDIA SORINA – Membru

Red.: C.J. și C.M.I.

Data redactării: 07.02.2023

Notă: Hotărârile emise de Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.